

Sådan kan man som ældreråd hjælpe med at løfte demensområdet

Nyheder / 7. september 2022

I Danmark anslås, at godt 87.000 mennesker på 65 år eller derover lever med demens. Antallet forventes at vokse til mere end 134.000 mennesker i 2035 som følge af en stigende ældrebefolkning. I denne temaartikel sætter Danske Ældreråd fokus på, hvordan der arbejdes på demensområdet, og hvordan man som ældreråd kan påvirke udviklingen i en positiv retning.

En af udfordringerne, når man taler demens er, at kun cirka 40 procent af de 87.000 ældre mennesker, der i dag lever med demens, er udredt og har en diagnose.

Udredning for demens halter

Udredning af demens sker på demens- eller hukommelsesklinikker under regionen på henvisning fra praktiserende læge.

Alle fem regioner har udarbejdet forløbsprogrammer for demens, som blandt andet definerer opgaveansvaret for henholdsvis region, kommune og praktiserende læge.

Forløbsprogrammerne kan ses på den enkelte regions hjemmeside. Generelt overtager praktiserende læge typisk ansvaret efter udredningen, mens demens- eller hukommelsesklinik beholder behandlingsansvar for komplekse forløb.

Et af indsatsområderne i demenshandlingsplanen (se faktaboks nederst i artiklen) er at optimere udredningen. Alligevel overholdes udredningsgarantien på 30 dage ikke i nogen regioner. Enkelte steder i landet er ventetiden for tiden oppe på 94 uger.

På www.venteinfo.dk kan de aktuelle ventetider ses

Kapaciteten for demensudredninger er hermed ikke fulgt med behovet for udredninger. Det skyldes dels, at der bliver flere ældre og risikoen for demens stiger med alderen og dels, at der – blandt andet i kraft af demenshandlingsplanen – har været massivt fokus på tidlig udredning og opsporing, hvilket kan være med til at øge antallet af henvisninger.

Det er et kæmpe problem, at ventetiden på udredning er så lang. Ikke mindst fordi en tidlig indsats ved demens er afgørende for at nedsætte hastigheden, som sygdommen udvikler sig i. Men også fordi de kommunale tilbud til mennesker med demens og deres familier ofte kræver en diagnose.

Hjælp og støtte varierer på tværs af kommuner

Størstedelen af den hjælp og støtte, som familier med demens får, sker gennem kommunen.

Kommunens forpligtelser er reguleret i serviceloven, men kommunen fastlægger selv sit serviceniveau og sine konkrete tilbud.

Der findes godt nok en række anbefalinger fra blandt andet Sundhedsstyrelsen til tilrettelæggelse af demensindsatsen, men det er meget forskelligt, hvordan kommunerne arbejder med det

Alle kommuner har dog i dag mindst én demenskoordinator ansat, selvom der ikke er noget krav om, at kommunerne skal have demenskoordinatorer.

Fordi der ikke er nogen formel definition af, hvad en demenskoordinator skal arbejde med, spænder deres opgaver vidt mellem kommunerne.

Typisk varetager de forløbskoordination for familier med demens, tilbyder samtaler med og undervisning af mennesker med demens og deres pårørende, tilrettelægger aktiviteter og tilbyder supervision og sparring til kolleger, der varetager den daglige pleje og omsorg for mennesker med demens.

I den tidlige fase af et demensforløb vil personen med demens typisk kunne klare sig selv i hjemmet, eventuelt med støtte fra pårørende. Men der er en række tilbud, som kan være relevante i denne fase, for eksempel:

- Pårørendekurser.
- Samtalegrupper for mennesker med demens.
- Løbende opfølgning og dialog med en demenskoordinator eller lignende.
- Trænings- og aktivitetstilbud for mennesker med svær demens

Vigtigt med medarbejderkompetencer i demenssygdom

Når demenssygdommen bliver mere fremskreden, får de fleste behov for hjælp og støtte i hverdagen fra hjemmeplejen og for en stor dels vedkommende på sigt også i plejebolig.

Fordi der er en meget stor andel af mennesker med demens, der ikke har en diagnose, kan vi ikke vide med sikkerhed, hvor stor en andel af borgerne i hjemmeplejen og på plejecentre, der lider af demens. Men et estimat er, at op mod 80 procent af beboerne på et plejecenter har en demenssygdom, der vil udvikle sig over tid.

Derfor er det vigtigt, at kommunerne sikrer, at medarbejdere i ældreplejen har de rette kompetencer til at arbejde med demenssygdom. For eksempel at medarbejderne kan arbejde personcentreret og med socialpædagogiske metoder, som blandt andet kan nedbringe brugen af antipsykotisk medicin.

Anvendelsen af antipsykotisk medicin til mennesker med demens er nemlig et andet problem på demensområdet.

Brugen frarådes af sundhedsmyndighederne, fordi effekten af antipsykotisk medicin ved demenssymptomer er begrænset, men bivirkningerne er massive. Et nyere studie viser, at

risikoen for død er 35 procent højere for mennesker med demens, der behandles med antipsykotisk medicin.

Alligevel er en femtedel af alle med en demensdiagnose i behandling med antipsykotisk medicin. Det er lægen, der udskriver medicin, men undersøgelser viser, at kommunernes tilbud til mennesker med demens har stor betydning for, at behovet for antipsykotisk medicin opstår.

Sådan kan ældrerådene hjælpe med at løfte demensområdet

De fleste kommuner har i dag en demensstrategi- eller politik. Men det er forskelligt fra kommune til kommune, i hvor høj grad politikere og administration navigerer efter politikken, ligesom det er forskelligt, i hvor høj grad borgerne i sidste ende kan mærke de fine ord i deres hverdag.

Danske Ældreråd anbefaling til ældreråd er:

- Gå i dialog med borgerne, politikerne og administrationen om, hvordan der arbejdes med demenspolitikken, og hvordan man fortsat implementerer den.
- Undersøg hvilke tilbud der er til familier med demens i jeres kommune. Er der tilbud, der mangler i jeres kommune, for eksempel pårørendekurser, samtalegrupper eller aktivitets- og samværstilbud?
- Undersøg hvor mange demenskoordinatorer jeres kommune har ansat, og hvad deres opgaver er. Har de tid nok til både at have en løbende relation og dialog med familier med demens i hverdagen og til at give supervision og sparring til de medarbejdere, der varetager den daglige pleje og omsorg?
- Undersøg hvilke kompetencer medarbejderne på ældreområdet i kommunen har til at arbejde med demens. Alle medarbejdere bør have et basalt demensfaglig niveau, og der bør også være medarbejdere med specialiseret viden om demens, som kan fungere som ressourcepersoner eller støtte op i særligt komplicerede forløb.
- Undersøg om jeres kommune har benyttet sig af Sundhedsstyrelsens gratis tilbud. For tiden udbyder de gratis kurser/implementeringsforløb til kommuner og private leverandører med henblik på forebyggelse af udadreagerende adfærd og brug af antipsykotisk medicin. Men før sommerferien var kun halvdelen af kommunerne tilmeldt et forløb.
- Undersøg hvordan jeres kommune arbejder med at nedbringe brugen af antipsykotisk medicin. På Videnscenter for Demens' hjemmeside kan I se, hvordan det står til i jeres kommune .

Om demens

Demens er betegnelsen for den tilstand, man kommer i, når ens mentale færdigheder svækkes. Demens kan skyldes mere end 200 forskellige sygdomme. Den hyppigste er Alzheimers.

Risikoen for demens stiger med alderen, men demens skyldes altid sygdom og er ikke en naturlig følge af alderdom. Typiske symptomer er hukommelsesbesvær, manglende initiativ og handlekraft, evnen til at finde vej, problemløsning med videre. Hertil kan sociale kompetencer og følelseslivet ændre sig.

Den nationale demenshandlingsplan

Den nationale demenshandlingsplan løber fra 2017 til 2025.

Demenshandlingsplanen bygger på og understøtter et paradigmeskifte på demensområdet, som blandt andet indbefatter at se mennesket før sygdommen, at fokusere på ressourcer og selvbestemmelse samt at løfte kvaliteten i plejen for mennesker med demens gennem øget faglighed og viden om demenssygdom.

Demenshandlingsplanen kan downloades [her](#)

Nyhedsarkiv

Nyhedsarkiv

Formandens ledere

Nyhedsbreve

Tilmeld dig nyhedsbreve fra Danske Ældreråd

Navn *

E-mail *

Eventuel Arbejdsplads

Er du medlem af et ældre-/seniorråd? *

Ja

Privatliv - Vilkår

Nej

Samtykkeerklæring *

Jeg accepterer hermed betingelserne

Tilmeld

KONTAKT

Jernbane Allé 54, 3. th.

2720 Vanløse

Tlf.: 38 77 01 60

Mail: info@danske-aeldreraad.dk

ÅBNINGSTIDER

Mandag til torsdag 9:00 – 12:00 & 13:00 – 15:00

Fredag 9:00 – 12:00

Copyright © 2022 Danske Ældreråd